

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelek: **A) Koalice TOP 09 a Starostové**, tvořená politickou stranou TOP 09, se sídlem Újezd 450/40, Praha 1, a politickým hnutím Starostové a nezávislí, se sídlem Suchá Loz 72, zastoupené Mgr. Michalem Mazlem, advokátem se sídlem Vinohradská 938/37, Praha 2, **B) RNDr. Z. B.**, **C) Ing. S. B.**, proti odpůrkyním: **1) Státní volební komise**, se sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4, **2) Mgr. Ivana Cabrnchová**, bytem Mečíková 2853/6, Praha 10, o návrhu na neplatnost volby kandidáta, neplatnost hlasování a neplatnost voleb,

t a k t o :

- I. Návrh navrhovatelky A) na neplatnost volby kandidátky Ivany Cabrnchové v doplňovacích volbách do Senátu Parlamentu České republiky, které se konaly ve volebním obvodu č. 22 se sídlem v Praze 10, ve dnech 19. a 20. 9. 2014 (v prvním kole) a 26. a 27. 9. 2014 (ve druhém kole) **se z a m í t á .**
- II. Návrh navrhovatelky A) na neplatnost hlasování ve druhém kole doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky, které se konalo ve volebním obvodu č. 22 se sídlem v Praze 10, ve dnech 26. a 27. 9. 2014 **se z a m í t á .**
- III. Návrh navrhovatelky A) na neplatnost doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky, které se konaly ve volebním obvodu č. 22 se sídlem v Praze 10, ve dnech 19. a 20. 9. 2014 (v prvním kole) a 26. a 27. 9. 2014 (ve druhém kole) **se z a m í t á .**
- IV. Návrh navrhovatelek B) a C) **se o d m í t á .**
- V. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Obsah návrhu navrhovatelky A

[1] Návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 9. 10. 2014 se navrhovatelka A) domáhala vydání rozhodnutí o neplatnosti volby kandidátky Ivany Cabrnchové v doplňovacích volbách do Senátu Parlamentu České republiky, které se konaly ve volebním obvodu č. 22 se sídlem v Praze 10, v prvním kole ve dnech 19. a 20. 9. 2014 a ve druhém kole ve dnech 26. a 27. 9. 2014. Dále se domáhala rozhodnutí o neplatnosti hlasování ve druhém kole předmětných doplňovacích voleb, eventuálně neplatnosti celých voleb (§ 90 odst. 1 s. ř. s. a § 87 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „volební zákon“).

[2] V prvním kole voleb se kandidáti umístili na prvních třech místech následovně: 1. Ivana Cabrnchová (2092 hlasů), 2. prof. Jana Dušková (2060 hlasů), 3. Renáta Sabongui (2055 hlasů). Kandidátka navrhovatelky 1) Renáta Sabongui tedy zaostala za prof. Duškovou pouze o pět hlasů. Pořadí na prvních třech místech se přitom změnilo až v samotném závěru sčítání hlasů (v 15:33), kdy byly započteny výsledky předposledního sečteného volebního okrsku, a to okrsku č. 10014. V předmětném okrsku kandidátka navrhovatelky A) obdržela podle oficiálních výsledků pouze dva hlasy, tj. 1,68 % hlasů.

[3] Navrhovatelka A) namítla, že údajné výsledky voleb v předmětném okrsku se zcela zásadně liší od výsledků voleb ve všech ostatních okrscích v počtu hlasů pro kandidátku R. Sabongui. Podle znaleckého posudku doc. Ing. Jakuba Fischera, Ph.D., ze dne 6. 10. 2014 je takový výkyv voličské přízně krajně nepravděpodobný.

[4] Většinu voličů v předmětném okrsku tvoří obyvatelé Domova pro seniory Malešice. Byť by tato skutečnost mohla zdánlivě vysvětlovat zásadní odchylku ve volebním chování, podle znaleckého posudku byl v předmětném okrsku počet hlasů odevzdaných pro navrhovatelku A) v předchozích třech volbách mnohonásobně vyšší. Totéž platí o úspěšnosti kandidátky R. Sabongui v těchto volbách v okrscích s obdobným socio-demografickým složením. Kandidátka navrhovatelky A) uskutečnila v okrsku č. 10014 osobní kampaň, která se těšila rozsáhlé účasti a pozitivnímu přijetí.

[5] Šest voličů písemně potvrdilo, že odevzdali hlas pro R. Sabongui. Sedmý volič potvrdil svou volbu R. Sabongui ústně.

[6] Navrhovatelka A) upozornila, že domovy pro seniory představují mimořádně rizikové prostředí z hlediska zranitelnosti jejich obyvatel, kteří v důsledku nemocí mohou potřebovat při aktu volby asistenci dalších osob. V zahraničí se vyskytlo několik případů zneužití volby v zastoupení nebo mimo volební místnost, mimo jiné také v domovech pro seniory.

[7] Dále navrhovatelka A) připustila, že nedisponuje konkrétními důkazy, kdo a jak případně nelegitimně zasáhl do volebního chování voličů v okrsku č. 10014. Skutečnost, že došlo k tak zásadnímu výkyvu hlasů odevzdaných pro navrhovatelku A) (v porovnání s ostatními okrsky i v porovnání v čase) právě ve volebním okrsku, kde objektivně existuje vyšší riziko manipulativního jednání, posiluje význam indicií popsanych v návrhu a znaleckém posudku.

pokračování

[8] Pro dokreslení celkového kontextu navrhovatelka A) doplnila, že ředitelem Domova pro seniory Malešice je Mgr. Evžen Kokeš, který je politicky činný ve prospěch politického sdružení Nezávislí pro Prahu 10 – Hnutí pro lepší desítku, jehož kandidátem byl v doplňovacích volbách Antonín Panenka. Mgr. Kokeš kandiduje za toto hnutí v komunálních volbách a v rámci kampaně vyjádřil podporu starostovi městské části Praha 10 Bohumilu Zoufalíkovi, který uvedené sdružení vede. B. Zoufalík vyjádřil radost nad výsledky doplňovacích voleb do Senátu, protože obě kandidátky, které postoupily z prvního kola, zastupují strany jeho koalice v místním zastupitelstvu. Navrhovatelka A) je naopak v zastupitelstvu městské části Praha 10 v opozici.

[9] Podle navrhovatelky A) mohlo mít zásadní význam pro vyhodnocení výsledků voleb také nesprávné posouzení platnosti hlasů. V prvním kole voleb bylo 92 hlasů neplatných, z toho 3 ve volebním okrsku č. 10014. Pravděpodobnost odevzdání neplatného hlasu je u senátních voleb nižší než v jiných volbách. Nadto rozdíl mezi kandidáty byl v předmětných volbách velmi malý. Nestandardní odchylka v počtu neplatných hlasů byla zjištěna v okrscích č. 10014 (3 neplatné hlasy), č. 10041 (6 neplatných hlasů) a č. 10096 (4 neplatné hlasy). Dále navrhovatelka A) podotkla, že v okrsku č. 10014 voliči hlasovali v poměrně vysokém rozsahu do přenosných volebních schránek.

[10] Navrhovatelka A) byla přesvědčena, že neexistuje logické vysvětlení pro výraznou statistickou odchylku ve výsledcích voleb. Tato skutečnost spolu s výše zmíněnými argumenty vztahujícími se k neplatným hlasům představuje „*přípustnou a zvláště významnou indicii*“ (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006 – 51), která by měla vést k přepočtu hlasů soudem. Po účinném zpochybnění výsledků voleb v některém z okrsků je namíste přezkoumat volební výsledky ve všech volebních okrscích daného obvodu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010 – 47).

[11] Situaci, kdy sedm voličů potvrdilo hlasování pro kandidátku navrhovatelky A), ale podle oficiálních výsledků tato kandidátka obdržela pouze dva hlasy, je možné vyložit více způsoby. Jedním z nich může být chyba při sčítání, jiným může být uvedení voliče v omyl neznámou osobou ještě před hlasováním. I pokud by tedy přepočet neprokázal chyby při sčítání hlasů, připojené vyjádření voličů z volebního okrsku č. 10014 je významnou indicíí pro opakování celých voleb, protože zde mohlo v relevantní míře dojít k neregulárnímu zásahu.

[12] Navrhovatelka A) se domnívala, že soud by měl přinejmenším nově sečíst odevzdané hlasy a správně stanovit pořadí kandidátů v prvním kole voleb. Zároveň uplatnila návrh na neplatnost hlasování ve druhém kole voleb, protože druhého kola se nezúčastnili kandidáti podle § 76 odst. 2 volebního zákona. Eventuálně se navrhovatelka A) domáhala rozhodnutí o neplatnosti celých voleb. S ohledem na komplexnost volebního procesu pak bude nezbytné uskutečnit opakování voleb v celém obvodu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 57/10, odst. 37). Podle navrhovatelky A) zde existuje objektivní příčinná souvislost mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, č. 145/2005 Sb.).

Obsah návrhu navrhovatelek B) a C)

[13] Navrhovatelky B) a C) doručily Nejvyššímu správnímu soudu dne 9. 10. 2010 spolu s návrhem navrhovatelky A) podání, v němž uvedly, že se zájmem sledovaly průběh voleb a že se připojují k návrhu navrhovatelky A). Kandidátka R. Sabongui měla ve všech volebních okrscích podobný výsledek, pouze výsledek okrsku č. 10014 zcela vybočoval z průměru. Voliči předmětného okrsku měli možnost se s touto kandidátkou seznámit a toto setkání mělo velmi kladný ohlas. Z těchto důvodů navrhovatelky B) a C) považovaly za vhodné, aby byly výsledky voleb prověřeny.

II.

Vyjádření odpůrkyně

[14] Odpůrkyně 1) ve vyjádření k návrhu popsala obecný postup při zjišťování volebních výsledků až po jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů. Zdůraznila, že volební zákon neumožňuje žádnému volebnímu orgánu přepočítat hlasy v určitém volebním okrsku, a za tímto účelem otevřít zapečetěnou volební dokumentaci.

[15] Odpůrkyně 2) ve vyjádření k návrhu uvedla, že návrh navrhovatelky A) byl neurčitý a spekulativní. Nadto nebyl doplněn relevantními důkazy. Nesouhlasila s tvrzením, že se volební výsledek v okrsku č. 10014 zcela zásadně liší od všech ostatních okrsků. Obdobné výsledky navrhovatelky A) byly zaznamenány také např. v okrscích č. 10032, č. 100103, č. 100105 nebo č. 100109. Úspěšnost volební kampaně lze podle odpůrkyně 2) hodnotit teprve po skončení voleb. Nelze přehlédnout, že volební kampaň R. Sabongui v Domově pro seniory Malešice se uskutečnila již 14 dní před konáním voleb, čímž vznikl poměrně velký časový prostor pro změnu názoru voličů. Naopak odpůrkyně 2) se setkala s voliči v uvedeném domově krátce před prvním kolem voleb. Dalším možným vysvětlením neúspěchu navrhovatelky A) v předmětném volebním okrsku je preference jiných politických stran a hnutí ze strany voličů, což dokládá i výsledek letošních komunálních voleb, v nichž navrhovatelka A) obdržela v okrsku č. 10014 pouze 75 hlasů, tj. 1,34 % hlasů. Odpůrkyně 2) označila za zcela nepřijatelné a spekulativní úvahy navrhovatelky A) o osobních vazbách vedení Domova pro seniory Malešice a starosty městské části Praha 10. Zdůraznila, že v posuzovaných volbách byla konkurentkou starosty. Závěrem shrnula, že porušení volebního zákona nebylo prokázáno.

III.

Právní hodnocení návrhu navrhovatelky A) Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v posuzované věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh navrhovatelky A) obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti (§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 s. ř. s.) a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 1 s. ř. s. a § 87 odst. 2 volebního zákona) ve lhůtě deseti dnů po vyhlášení celkového výsledku voleb (§ 87 volebního zákona) u věcně a místně příslušného soudu (§ 88 volebního zákona a § 90 s. ř. s.).

[17] Po ověření podmínek k projednání a rozhodnutí věci Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení návrhu.

pokračování

[18] Při přezkumu výsledků voleb Nejvyšší správní soud vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz např. usnesení č. j. Vol 82/2006 – 51 nebo č. j. Vol 67/2010 – 47, odst. 28). Ostatně i Ústavní soud potvrdil, že „[p]ro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení [...] plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá“ (nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

[19] Zároveň ale Nejvyšší správní soud připustil, že striktní požadavek na předložení relevantních důkazů navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb (usnesení č. j. Vol 82/2006 – 51).

[20] Navrhovatelka A) se domáhala přezkumu oficiálně vyhlášeného výsledku prvního kola doplňovacích voleb z důvodu podezření z nesprávného sečtení hlasů ve volebním okrsku č. 10014. Připustila, že nemá k dispozici žádný konkrétní důkaz o nesprávnosti postupu okrskové volební komise nebo o tom, kdo a jak případně nelegitimně zasáhl do volebního chování voličů. Nejvyšší správní soud se proto zaměřil na posouzení, zda navrhovatelka A) předložila alespoň „zvláště významnou indicii“ ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 82/2006 – 51, která by odůvodňovala její požadavek na přepočet hlasů v dotčeném volebním okrsku soudem.

[21] Podle navrhovatelky A) bylo možné takové indicie dovodit z následujících skutečností: (1) značnou část voličů ve volebním okrsku č. 10014 tvořili obyvatelé domova pro seniory, kteří jsou obecně náchylnější k manipulaci s jejich svobodnou vůlí, (2) ředitel Domova pro seniory Malešice se politicky angažuje ve prospěch jiného politického subjektu, (3) v některých okrscích byla zjištěna nestandardní odchylka v počtu neplatných hlasů, (4) sedm obyvatel Domova pro seniory Malešice (šest písemně a jeden ústně) potvrdilo, že hlasovali pro kandidátku navrhovatelky A), ačkoliv podle oficiálních výsledků měla kandidátka R. Sabongui získat pouze dva platné hlasy, (5) podle znaleckého posudku je „krajně nepravděpodobné“, že by kandidátka R. Sabongui získala v předmětném okrsku pouze 2 hlasy.

[22] Argumentace navrhovatelky A), týkající se zranitelnosti osob nacházejících se v domovech pro seniory a zvýšeného nebezpečí zásahu do jejich svobodné vůle, zůstala pouze v obecné rovině. Navrhovatelka A) obecně poukázala na několik případů podezření ze zneužití voleb v domovech pro seniory, k nimž došlo v zahraničí. Tyto případy neměly žádnou přímou souvislost s posuzovanou věcí, nesplňovaly tak podmínku „zvláště významné indicie“ způsobilé vyvolat pochybnosti o správnosti výsledku voleb. Funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb nemůže být vykládána tak široce, aby v konečném důsledku jeho práce nahrazovala na základě pouhé spekulativně formulované námitky činnost volebních orgánů, v mezním případě ve smyslu přepočítávání všech hlasovacích lístků.

[23] Obdobný závěr platí ve vztahu k námitce, že ředitel Domova pro Seniory Malešice Mgr. Kokeš se politicky angažuje ve prospěch sdružení Nezávislí pro Prahu 10 – Hnutí pro lepší desítku. Z této skutečnosti ani z vyjádření B. Zoufalíka, který toto sdružení vede a který vyjádřil radost z výsledků doplňovacích voleb, nelze bez dalšího dovodit relevantní pochybnost o zákonném průběhu voleb v daném volebním okrsku, a tím méně voleb v daném volebním obvodu.

[24] Indicií způsobitou vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb by při těsném volebním výsledku mohl být vysoký počet odevzdaných hlasů označených za neplatné v jednom či několika volebních okrscích (viz např. usnesení č. j. Vol 82/2006 – 51 nebo č. j. Vol 67/2010 – 47, odst. 28). Navrhovatelka A) spatřovala nestandardní počet neplatných hlasů ve výsledcích okrsků č. 10014 (3 neplatné hlasy), č. 10041 (6 neplatných hlasů) a č. 10096 (4 neplatné hlasy). Nejvyšší správní soud se s námitkou neztotožnil.

[25] Podle oficiálních výsledků zveřejněných Českým statistickým úřadem (dostupných na www.volby.cz a ve Sbírce zákonů pod č. 210/2014 Sb.) bylo v prvním kole voleb odevzdáno v okrsku č. 10014 celkem 122 hlasů, z toho 3 (tj. 2,46 %) byly neplatné. V okrsku č. 10041 bylo odevzdáno celkem 126 hlasů, z toho 6 (tj. 4,76 %) bylo neplatných. V okrsku č. 10096 bylo odevzdáno celkem 118 hlasů, z toho 4 (tj. 3,39 %) byly neplatné. Počty neplatných hlasů, ať již v absolutních číslech nebo v procentním vyjádření podílu neplatných hlasů na celkovém počtu odevzdaných hlasů, nedosahují takové výše, aby samy o sobě odůvodňovaly alespoň pochybnosti o správnosti jejich vyhodnocení (k ověření počtu neplatných hlasů ve volebním okrsku č. 10014 srov. dále odst. 35).

[26] Tyto počty jsou zcela srovnatelné s počty neplatných hlasů ve věci posuzované soudem pod sp. zn. Vol 82/2006, kdy soud nepovažoval za „*zvláště významnou indicii*“ ve výše uvedeném smyslu skutečnost, že v osmi okrscích byly zjištěny 2 neplatné hlasy, ve čtyřech okrscích 3 neplatné hlasy a v jednom okrsku 5 neplatných hlasů. Naopak ve věci sp. zn. Vol 67/2010 soud přistoupil k přepočtu hlasů ve volebním okrsku, v němž bylo odevzdáno 26 neplatných hlasů, což představovalo 10,04 % celkového počtu odevzdaných hlasů. Takto výrazný podíl neplatných hlasů na celkovém počtu odevzdaných hlasů nebyl v nyní posuzované věci ani zdaleka zjištěn. Pro úplnost soud doplňuje, že předmětem přezkumu završeného oběma citovanými usneseními byly volby do Senátu Parlamentu ČR. Údaje o počtu neplatných hlasů byly tedy s ohledem na stejný volební mechanismus srovnatelné.

[27] Dále navrhovatelka A) tvrdila, že šest voličů písemně potvrdilo odevzdání hlasu pro R. Sabongui, přičemž podle oficiálních výsledků tato kandidátka získala pouze 2 hlasy (prohlášení voličů navrhovatelka přiložila k návrhu). Tuto námitku Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako dostatečnou „*zvláště významnou indicii*“, která je způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti volebního výsledku. Obdobnou situaci se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usneseních ze dne 24. 6. 2014, č. j. Vol 14/2014 – 43, ze dne 19. 6. 2014, č. j. Vol 10/2014 – 57, ze dne 19. 6. 2014, č. j. Vol 4/2014 – 25, ze dne 14. 11. 2013, č. j. Vol 120/2013 – 42, nebo ze dne 19. 6. 2006, č. j. Vol 8/2006 – 17, v nichž přistoupil k přepočtu hlasů dotčeného volebního okrsku na základě tvrzení navrhovatelů, že dali preferenční hlas určitému kandidátovi, přestože podle oficiálních výsledků „*jejich*“ kandidát nezískal žádný preferenční hlas.

pokračování

[28] Naopak tvrzení navrhovatelky A), že jeden obyvatel domova pro seniory potvrdil odevzdání hlasu pro R. Sabongui ústně, aniž bylo doplněno o záznam tohoto ústního prohlášení, je natolik nekonkrétní, že není způsobilé představovat „*zvláště významnou indicii*“. Soud se proto tímto tvrzením dále nezabýval.

[29] Při hodnocení podmínek pro přepočítání hlasů v dotčeném okrsku soud vzal na vědomí znalecký posudek předložený navrhovatelkou A), jakkoliv by tento posudek sám o sobě nepředstavoval „*zvláště významnou indicii*“. Předmětem znaleckého posudku bylo pouze statistické zhodnocení pravděpodobnosti volebního výsledku kandidátky R. Sabongui ve volebním okrsku č. 10014, přičemž chování a preference voličů mohou být ovlivněny řadou faktorů, které lze statisticky jen stěží postihnout. Ostatně sám znalec připustil, že „*[s]tanovení pravděpodobnosti, s níž kandidátka mohla získat určitý počet platných hlasů v daném konkrétním okrsku, je poměrně obtížné s ohledem na obtížnou udržitelnost předpokladů, za nichž je možné výpočet provést.*“

[30] Po posouzení všech námitek navrhovatelky A) soud uzavřel, že podmínky pro přezkum volební dokumentace a přepočítání hlasů Nejvyšším správním soudem ve volebním okrsku č. 10014 byly splněny, a to především s ohledem na písemné prohlášení šesti voličů o odevzdání hlasu pro kandidátku navrhovatelky A), přičemž podle oficiálních výsledků voleb měla tato kandidátka získat pouze dva hlasy. Za tímto účelem si soud vyžádal od úřadů příslušných městských částí veškerou volební dokumentaci, zejména protokoly okrskových volebních komisí, všechny odevzdané hlasovací lístky a odevzdané obálky.

[31] Po otevření volební dokumentace volebního okrsku č. 10014 vztahující se k prvnímu kolu voleb soud nejprve ověřil, že všech šest osob, které dne 5. 10. 2014 písemně potvrdily, že hlasovaly pro kandidátku R. Sabongui, bylo zapsáno v seznamu voličů v okrsku č. 10014 (pět z nich ve stálém seznamu voličů a jedna osoba ve zvláštním seznamu voličů). Dále však soud zjistil, že v seznamu voličů není u tří z těchto šesti osob (E. Š., nar. X, H. H., nar. X a B. J., nar. X) žádný záznam o tom, že by v prvním kole voleb hlasovaly.

[32] Zároveň z volební dokumentace soud zjistil, že ve stálém a zvláštním seznamu voličů v okrsku č. 10014 je zaznamenáno hlasování celkem 122 osob. Tento údaj odpovídá počtu vydaných obálek i počtu odevzdaných obálek, který je uvedený v oficiálních výsledcích voleb Českého statistického úřadu. Soud ověřil také počet obálek fyzicky obsažených ve volební dokumentaci okrsku č. 10014 a uzavřel, že odpovídá počtu 122 ks.

[33] S ohledem na zjištění, že počet vydaných obálek odpovídá počtu odevzdaných obálek a zároveň také počtu záznamů o osobách, které hlasovaly, soud neshledal, že by zde existovaly skutečnosti, které by svědčily pro podezření, že se některá z odevzdaných obálek s hlasem „*ztratila*“ a nebyla vůbec započtena. Takové skutečnosti ostatně navrhovatelka ani netvrdila.

[34] Dále soud vlastním přepočítáním ověřil počty odevzdaných hlasů pro jednotlivé kandidáty v prvním kole voleb a zjistil, že plně odpovídají údajům oficiálně zveřejněným Českým statistickým úřadem. Podle zjištění soudu volební dokumentace okrsku č. 10014 obsahuje následující počty platných hlasů: Ivana Cabrnachová 32 hlasů, Jana Dušková 29 hlasů, Antonín Panenka 18 hlasů, Lubomír Chudoba 14 hlasů, Milan Neubert 10 hlasů,

Oldřich Choděra 8 hlasů, Miroslav Kos 3 hlasy, Jiří Payne 3 hlasy, Renata Sabongui 2 hlasy, Pavel Jánský 0 hlasů.

[35] Z volební dokumentace okrsku č. 10014 soud dále zjistil, že mezi 3 neplatné hlasy byly zařazeny: 1 hlas pro I. Cabrnchovou, 1 hlas pro J. Duškovou a 1 prázdná obálka. Nejvyšší správní soud nepochyboval, že navrhovatelka A) resp. její kandidátka nebyla poškozena ani hodnocením tří hlasů jako neplatných, pokud žádný z těchto neplatných hlasů nebyl v její prospěch.

[36] Navrhovatelkou A) namítané nesprávné sečtení hlasů ve volebním okrsku č. 10014 bylo vyvráceno, Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod k přezkumu volebních výsledků v ostatních volebních okrscích volebního obvodu č. 22. Na rozdíl např. od věci posuzované soudem pod sp. zn. Vol 67/2010 navrhovatelka A) účinně nezpochybnila výsledky voleb v okrsku č. 10014 (srov. usnesení č. j. Vol 67/2010 – 47, odst. 23 a 24). Ve vztahu k jiným okrskům pak navrhovatelka A) nenamítla žádné konkrétní skutečnosti, které by zpochybňovaly výsledky voleb (s výjimkou údajně nestandardního počtu neplatných hlasů v okrscích č. 10041 a č. 10096, k tomu srov. výše odst. 24 a 25).

[37] Tvrzení navrhovatelky A), že i pokud by nebyla zjištěna chyba při sčítání, mohlo dojít k uvedení voličů v omyl neznámou osobou ještě před hlasováním, bylo pouhou spekulací, která nebyla způsobilá aktivovat soudní přezkum volební dokumentace v celém volebním obvodu č. 22. Pro úplnost soud doplňuje, že ani samotný těsný rozdíl v počtu odevzdaných platných hlasů pro jednotlivé kandidáty není sám o sobě způsobilý zpochybnit výsledek voleb (srov. usnesení č. j. Vol 67/2010 – 47, odst. 21).

[38] V této souvislosti soud připomíná stěžejní úlohu okrskových volebních komisí, které jsou oprávněny a povinny dohlížet na zákonnost průběhu voleb a zjišťování jejich výsledků. Kterýkoliv kandidující subjekt (tzn. politická strana nebo hnutí, jejich koalice či nezávislý kandidát) je oprávněn delegovat svého člena a náhradníka do všech okrskových komisí ve volebním obvodu, kde podal přihlášku k registraci (§ 14e odst. 3 volebního zákona). Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů, nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě, ovšem pouze jako *ultima ratio*, také volební soud. Ten by měl do volebního procesu zasáhnout pouze výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly jako neúčinné, nebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb (srov. usnesení č. j. Vol 67/2010 – 47).

[39] Navrhovatelka A) byla oprávněna delegovat své zástupce do všech okrskových volebních komisí ve volebním obvodu č. 22, jejichž prostřednictvím mohla kontrolovat průběh celého volebního procesu. Členové okrskových volebních komisí jsou přítomni aktu volby nejen ve volebních místnostech, ale dva členové komise jsou také vždy vysláni s přenosnou volební schránkou do zařízení, v nichž se nacházejí voliči, kteří požádali o hlasování mimo volební místnost (§ 19 odst. 7 volebního zákona). I v zařízeních, jako jsou domovy pro seniory, je tedy volební komise oprávněna a povinna dohlížet na průběh voleb. Členové volební komise se podílejí také na sčítání konečného výsledku voleb a posuzování platnosti hlasovacích lístků, přičemž právě skutečnost, že jsou delegováni různými politickými subjekty, má zaručit jejich vzájemnou kontrolu.

pokračování

[40] Pokud by členové volební komise měli jakékoliv pochyby o správnosti postupu jiných členů komise, lze důvodně očekávat, že by tyto výhrady uplatnili např. formou odepření podpisu zápisu o průběhu a výsledku hlasování s uvedením důvodů tohoto odepření (§ 42 odst. 1 volebního zákona). Na tomto základě by poté soud mohl přezkoumat postup volební komise z hlediska případného porušení zákona (srov. usnesení č. j. Vol 82/2006 – 51).

[41] Konkrétní výhrady některého z členů okrskových volebních komisí ve volebním obvodu č. 22 k průběhu voleb, ke sčítání hlasovacích lístků nebo k ověřování jejich platnosti navrhovatelka netvrdila. Pokud navrhovatelka A) svého práva vyplývajícího z § 14e odst. 3 volebního zákona v některých volebních okrscích nevyužila, sama ztížila své postavení co do možnosti přesvědčivě tvrdit konkrétní pochybení v práci volební komise a konkrétní porušení volebního zákona. Pro úplnost soud připomíná, že zápis o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku č. 10014 byl podepsán všemi pěti členy okrskové volební komise, aniž by některý z nich uplatnil výhradu.

[42] Nejvyšší správní soud již ve své předchozí judikatuře upozornil, že pokud by došlo k pochybení na úrovni okrskové volební komise, měla by být sjednána náprava pokud možno hned „na místě“ (viz usnesení č. j. Vol 67/2010 – 47). Role volebního soudu nemá být zvýrazněna a prostor pro jeho vlastní aktivitu nemá vzniknout pouze tím, že se některý ze soutěžících vzdá účasti v základním kontrolním orgánu, jímž jsou právě okrskové volební komise. Takový krok sám o sobě nemůže vytvořit prostor pro širší rámec soudního přezkumu.

IV. Závěr a náklady řízení

[43] Navrhovatelka A) se domáhala především rozhodnutí o neplatnosti volby kandidátky Ivany Cabrnachové. Neplatnost volby této kandidátky dovozovala z porušení zákona, k němuž mělo dojít již v prvním kole posuzovaných voleb.

[44] Podle § 87 odst. 5 volebního zákona lze návrh na neplatnost volby kandidáta podat, má-li navrhovatel zato, že ustanovení volebního zákona byla porušena způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta. Ze znění citovaného ustanovení i ze samotného smyslu předmětného právního institutu vyplývají v obecné rovině základní tři předpoklady pro vyhovění tomuto typu volební stížnosti: (1) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta (blíže viz např. usnesení č. j. Vol 67/2010 – 47, nebo usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 – 12, č. 354/2004 Sb. NSS.).

[45] Po posouzení námitek navrhovatelky A) a přezkumu volební dokumentace volebního okrsku č. 10014 Nejvyšší správní soud nezjistil žádné porušení volebního zákona v průběhu prvního kola doplňovacích voleb v předmětném okrsku. Jiné konkrétní námitky vztahující se ke zbývajícím částem volebního obvodu č. 22 navrhovatelka A) nevznesla. Soud proto neshledal důvod k přepočtu hlasovacích lístků v ostatních volebních okrscích. Nebylo-li zjištěno žádné porušení volebního zákona, nebyla splněna ani první podmínka výše zmíněného třístupňového testu. Dalšími kroky předmětného testu se proto

již soud nezabýval a návrh navrhovatelky A) na neplatnost volby kandidátky Ivany Cabrnchové zamítl.

[46] Návrh na neplatnost hlasování ve druhém kole voleb navrhovatelka A) opřela o tvrzení, že v důsledku porušení volebního zákona v prvním kole postoupily do druhého kola nesprávné kandidátky. Podle navrhovatelky A) tak došlo k porušení § 76 odst. 2 volebního zákona, podle kterého „[v]e druhém kole kandidují v každém volebním obvodu, ve kterém se volby konají, pouze dva kandidáti, kteří se v prvním kole v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech“.

[47] Již výše Nejvyšší správní soud uzavřel, že námitky navrhovatelky A) týkající se porušení volebního zákona v prvním kole voleb nebyly důvodné. Soud nezjistil, že by do druhého kola doplňovacích voleb postoupily neoprávněné osoby. Základní předpoklad navrhovatelky A), z něhož dovozovala neplatnost hlasování ve druhém kole, byl tedy vyvrácen. Nejvyšší správní soud proto návrh navrhovatelky A) na neplatnost hlasování ve druhém kole voleb zamítl.

[48] Návrh na neplatnost celých voleb navrhovatelka A) opřela o tvrzení, že existuje objektivní příčinná souvislost mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru. S ohledem na komplexnost volebního procesu je proto podle navrhovatelky A) nutné opakovat volby v celém obvodu. Na tomto místě postačí zopakovat, že soud nezjistil žádné porušení volebního zákona. Navrhovatelkou A) tvrzená příčinná souvislost mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nemohla existovat za situace, kdy žádná volební vada nebyla zjištěna. Soud proto návrh navrhovatelky A) na neplatnost doplňovacích voleb ve volebním obvodu č. 22 zamítl.

[49] Návrh navrhovatelek B) a C) Nejvyšší správní soud odmítl. Na rozdíl od návrhu navrhovatelky A), který obsahoval argumentaci potvrzující její aktivní legitimaci k podání návrhu i věcné námitky, z nichž navrhovatelka A) dovozovala (byť nedůvodně) porušení volebního zákona, návrh navrhovatelek B) a C) tyto náležitosti postrádal. Navrhovatelky B) a C) nejenže netvrdily, že jsou zapsány v seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byla zvolena senátorka, jejíž volba byla napadena, ale především neobsahoval žádné konkrétní námitky, jimiž by navrhovatelky B) a C) zpochybňovaly zákonnost předmětných voleb, hlasování nebo volby kandidáta. Navrhovatelky B) a C) pouze uvedly, že se zájmem sledovaly volby, obecně poukázaly na výsledek R. Sabongui ve volebním okrsku č. 10014 a volební kampaň této kandidátky. Neupřesnily však žádné skutečnosti, z nichž by dovozovaly porušení volebního zákona, ale pouze bez dalšího konstatovaly, že „by bylo vhodné prověřit výsledky voleb“. Neuvedly ani konkrétní petit, z něhož by bylo jednoznačně zřejmé, jakého rozhodnutí se domáhají. Návrh navrhovatelek B) a C) tak nesplňoval základní náležitosti návrhu podle § 87 odst. 2 až 5 volebního zákona, resp. nevyplývalo z něj, že by se vůbec jednalo o návrh ve smyslu citovaného ustanovení. Pouhé tvrzení, že se navrhovatelky B) a C) „připojují“ k návrhu navrhovatelky A), nemohlo popsané nedostatky zhojit. Pro úplnost soud dodává, jak je ostatně z tohoto rozhodnutí patrné, že návrh navrhovatelky A) plně věcně projednal.

[50] O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení ve věcech volebních.

pokračování

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** žádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu